

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАСТОСУВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ МЕТОДІВ

Галузь знань	17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації
Шифр та назва спеціальності	175 Інформаційно-вимірвальні технології
Назва освітньо-професійної програми	Стандартизація, метрологія та контроль якості
Рівень вищої освіти	Третій освітньо-науковий (доктор філософії)
Факультет	Електроніки, автоматизації та метрології
Кафедра	Метрології, якості та стандартизації
Статус навчальної дисципліни	ОК06 ОНП (Стандартизація, метрологія та контроль якості)
Форма навчання	Денна, вечірня

Викладачі

Передерко Анатолій Леонтійович
perederkoanatoliy@gmail.com

Коломієць Леонід Володимирович
leonkolom61@gmail.com

Доктор технічних наук за спеціальністю 05.11.01 – Прилади та методи вимірювання
Доцент кафедри метрології, якості та стандартизації

Професор
Доктор технічних наук за спеціальністю 05.11.01 – Прилади та методи вимірювання механічних величин,
Професор кафедри метрології, якості та стандартизації

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Завданнями вивчення дисципліни є формування у здобувачів третього освітньо-наукового (доктор філософії) рівня вищої освіти вміння застосовувати сучасні методи статистичного оброблення даних спостережень та оцінювання характеристик якості у метрології, технічному регулюванні та при забезпеченні якості, зокрема в лабораторіях підприємств і організацій.
Мета дисципліни	Освоєння здобувачами третього освітньо-наукового (доктор філософії) рівня вищої освіти сучасних методів статистичного оброблення даних спостережень та оцінювання характеристик якості.
Компетентності,	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

формуванню яких сприяє дисципліна	<p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері розроблення нових та вдосконалення існуючих методів вимірювань, контролю і випробувань та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з експериментальних досліджень та суміжних галузей.</p> <p>СК03. Здатність застосовувати знання і розуміння сучасних наукових теорій і методів, та вміння їх ефективно застосовувати для синтезу та аналізу в галузі метрології та інформаційно-вимірвальних технологій, а також тенденцій їх розвитку.</p> <p>СК04. Здатність ефективно застосовувати методи аналізу, математичного моделювання, виконувати фізичні та математичні експерименти при проведенні наукових досліджень та адаптуватись до умов, що постійно змінюються і ускладнюються, при проведенні досліджень, проектуванні засобів вимірювання та їх експлуатації.</p> <p>СК05. Здатність застосовувати метрологічний підхід та інформаційно-вимірвальні технології при оцінюванні якості продукції та послуг.</p>
Результати навчання	<p>ПРН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень, вимірювань, випробувань, контролю, діагностики тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.</p> <p>ПРН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у інформаційно-вимірвальних технологій та дотичних міждисциплінарних напрямів.</p> <p>ПРН05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми інформаційно-вимірвальних технологій з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.</p>
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 6 кредитів ЄКТС 180 годин. Для денної форми навчання: лекції – 30 годин, практичні заняття – 30 годин, самостійна робота – 120 годин.
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 2-му семестрі (1–18 тижні)

Програма дисципліни

Тема 1.	<p><i>Основні поняття та положення</i></p> <p>Основні поняття. Загальні положення щодо застосування статистичних методів. Положення міжнародних стандартів і настанов щодо застосування статистичних методів. Положення міжнародних стандартів і настанови щодо застосування статистичних методів в лабораторіях.</p>
Тема 2.	<p><i>Оброблення результатів вимірювань</i></p> <p>Найпоширеніші функції розподілу результатів спостережень. Інтегральні та диференційні функції розподілу результатів спостережень. Точкові та інтервальні оцінки результатів спостережень. Критерії оцінювання результатів серій спостережень.</p>

Тема 3.	<i>Застосування контрольних карт</i> Загальні положення. Загальні настанови щодо застосування контрольних карт. Загальні положення щодо контрольних карт Шухарта. Контрольні карти Шухарта і аналогічні контрольні карти.
Тема 4.	<i>Особливості застосування контрольних карт Шухарта</i> Типи контрольних карт Шухарта. Контрольні карти для кількісних і альтернативних даних. Основи побудови контрольних карт Шухарта. Приклади контрольних карт для кількісних даних.
Тема 5.	<i>Оброблення результатів експериментальних оцінок</i> Найпростіші методи експертних оцінок. Методи пошуку найкращого рішення. Методи ранжування оцінюваних об'єктів та зв'язки між ними. Коефіцієнти рангової кореляції. Деякі статистичні характеристики для експертної оцінки.
Тема 6.	<i>Статистичний аналіз міжлабораторних результатів повторюваності та відтворюваності</i> Організація міжлабораторної програми. Критична перевірка даних. Розрахунок повторюваності та відтворюваності стандартних відхилень. Приклади використання статистичного аналізу.
Тема 7.	<i>Повторюваність, відтворюваність і правильність при оцінці невизначеності вимірювань</i> Принципи оцінки невизначеності вимірювань. Встановлення відповідності даних виконання методики результатам вимірювань. Врахування особливостей об'єкта випробувань. Представлення інформації про невизначеність.
Тема 8.	<i>Статистики функціонування і потужності процесу для виміряних характеристик якості</i> Загальні положення та основні поняття. Поняття, що стосуються функціонування процесу, технічних вимог, значень та результатів випробувань. Аналіз процесу та залежні від часу моделі розподілу. Індекси потужності та функціонування.
Тема 9.	<i>Оцінки потужності процесу та показники його функціонування</i> Загальні положення та основні поняття. Статистичні показники, які використовують для потужності та функціонування. Функціонування процесу. Оцінювання стандартного відхилення та довірчі інтервали.
Тема 10.	<i>Невизначеність при повторних вимірюваннях та ієрархічних експериментах</i> Основні поняття і загальні положення. Статистичні методи оцінювання невизначеності. Оцінювання невизначеності за типами А і В. Розповсюдження невизначеності. Приклади оцінювання невизначеності за типом А.

Список рекомендованих джерел

- 1 Основи метрології та метрологічна діяльність. Підручник / Величко О.М., Коломієць Л.В., Гордієнко Т.Б. - Херсон: ОЛДІ ПЛЮС, 2021. - 576 с.
- 2 Метрологія. Том 1. Законодавча метрологія. Підручник / Величко О.М., Коломієць Л.В., Гордієнко Т.Б. - Одеса: ФОП Бондаренко, 2020. - 386 с.
- 3 Метрологія. Том 2. Практична метрологія. Підручник / Величко О.М., Коломієць Л.В., Гордієнко Т.Б. - Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2020. - 386 с.
- 4 Метрологія, технічне регулювання та забезпечення якості. Том 5: Застосування статистичних методів. Підручник / Величко О.М., Коломієць Л.В., Гордієнко Т.Б. – Одеса: ВМВ, 2014. – 464 с.

Інформація про консультації

Щопонеділка у лютому-червні 2024 року з 12⁰⁰ до 13³⁰ год., ауд. 214.

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином: <i>Оцінювання знань</i> здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. <i>Поточний контроль</i> проводиться у формі усного опитування та письмового контролю на практичних заняттях. Контроль і облік поточної успішності студентів здійснюється шляхом виставлення в журналі обліку роботи викладача оцінок, отриманих студентом за кожний зарахований вид роботи, згідно із робочою програмою дисципліни. <i>Підсумковий контроль</i> - екзамен.
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Політика опанування дисципліни

Відвідування: Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен/залік) є обов'язковою. При проведенні занять в онлайн режимі, присутність здобувача враховується у разі відкритого вікна.

Дотримання принципів академічної доброчесності: Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати програму **Unicheck**.

Умови зарахування пропущених занять: За умови пропуску практичного заняття здобувачі мають відпрацювати його у письмовій чи усній формі залежно від форми завдань та надати їх на перевірку викладачеві для зарахування пропущеного заняття.

Інші умови: Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle.